

го амбицира да се наложи и на тѣзи, които го отричаха? А може би и за това, че чрезъ драмата е можалъ да действува по-внушително и по-широко, да задоволи и нравственитѣ си и обществени тежнения?

Безъ да сме склонни да приемемъ демонизма му, не можемъ да отречемъ у него, покрай чувства и желанія отъ „серафично“ естество, и такива противоположни тѣмъ (което не значи, че сж непремѣнно „сатанински“), които, при неговата нравствена чувствителностъ, сж му причинявали голѣми страдания. Горещата чувствителностъ (М. Кременъ казва въ споменитѣ си: „Яворовъ бѣше извънредно страстна натура“...) и южното му въображение сж създавали сигурно въ душата му оная еротична тревога, която доби такова неவிжданo у насъ въплотение въ „Царици на нощта“. Но и тази буйна чувственостъ е била обуздавана и регулирана отъ една упорита воля.

И най-после — още една антиномия: пессимистътъ Яворовъ е способенъ понѣкога — и то въ трагични моменти — да се смѣе и то най-много на себе си. Хуморътъ съвсемъ не е чуждъ на този затворенъ и безнадежно настроенъ човѣкъ. „Като че ли единъ духъ като неговия, витаещъ надъ огромни бездни и неразрешими въпроси, имаше нужда отъ почивка въ леки шегѣ и закачки“, казва Ал. Паскалевъ. Въ „Хайдушки копнения“ тѣ сж твърде чести и понѣкога звучатъ като трагична ирония. Но изумително е, дето Яворовъ се шегува въ предсмъртнитѣ си минути въ писмата си до лѣкаритѣ Гиргиновъ и Ангеловъ. На д-ръ Ангеловъ пише: „Драги докторе, обзалагамъ се, че моята машина лѣкува много по-радикално отъ Вашата. Но не се обиждате за конкуренцията,